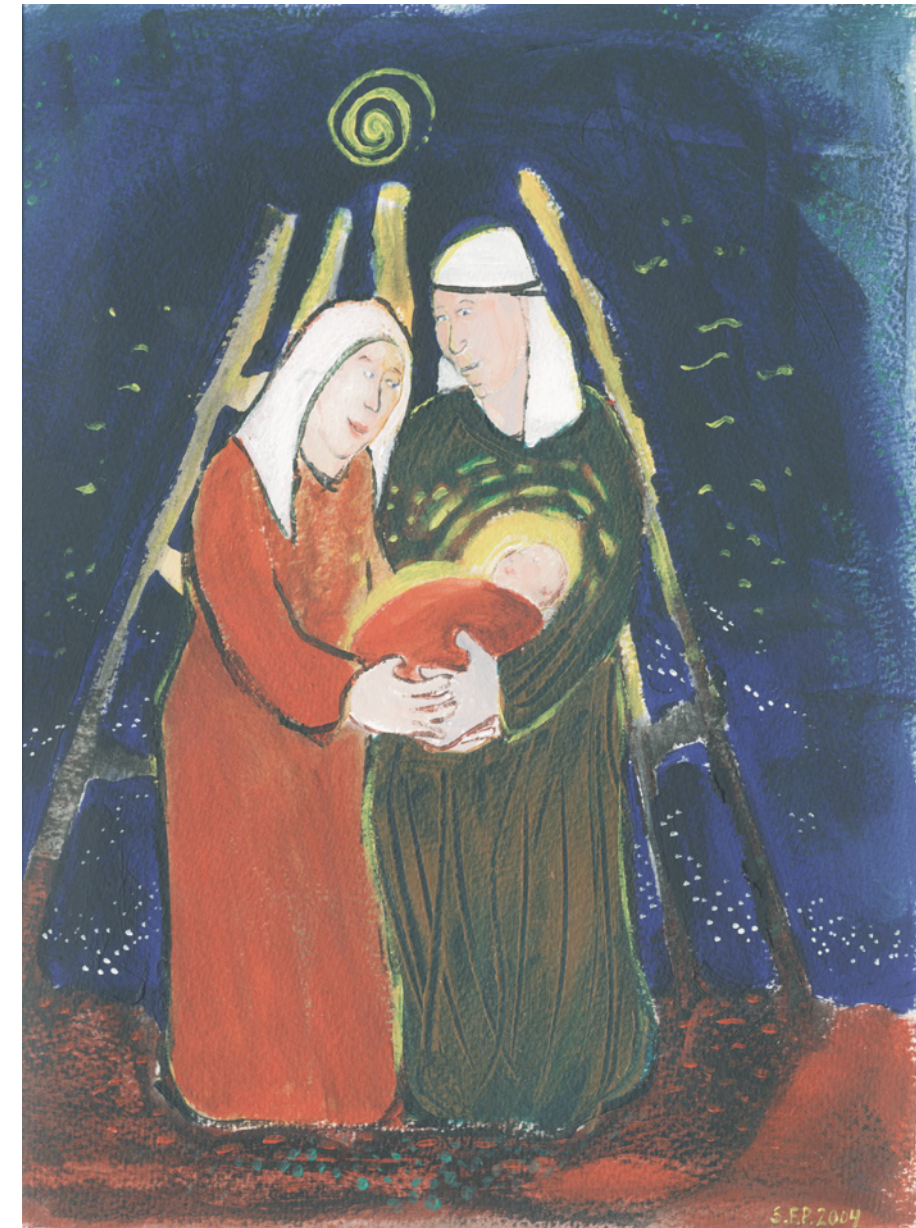

Veiledningshefte til

Fra advent til Hellig tre-kongers dag
adventtas loahppážiidda

Av Gudmund Johnsen

i samarbeid med IKO- kirkelig pedagogisk senter og Samisk kirkeråd.

Skánik 2004

Utgiver: Samisk kirkeråd

Fra advent til Hellig tre-kongers dag

adventtas loahppážiidda

Innledning

Fra Advent Til Hellig Tre-Kongers Dag er en temabok om det kristne julebudskapet. Boka er en reise som begynner på første søndag i advent og avsluttes med historien om de vise menn.

Gjennom bibeltekster, salmer, sanger og bønnetekster går vi veien sammen helt frem til Jesu fødsel og vi får også høre hvordan Jesus ble tatt imot allerede som et lite barn. Underveis blir vi kjent med mange forskjellige personer, til og med himmelske vesener.

Sentralt i denne boka står derfor bibelteksten som forteller om Jesu fødsel. Vi kjenner denne fortellingen, som kalles for juleevangeliet, helt fra vår egen barndom, Slik vi har lært det håper vi at også nye generasjoner lærer å bli kjent med Jesus.

Som folk tilnærmer vi oss det kristne julebudskapet noe ulikt. Noen står midt inne i det, andre igjen, i større eller mindre grad litt på sidelinjen eller ganske utenfor. Likevel, flertallet av foreldrene døper sine barn. Dette gjøres neppe bare som en god familietradisjon, men de fleste ønsker nok å gi barna sine en trygghet og at barnet skal tilhøre Gud.

Boka er derfor ment å fungere som en støtte, som en ressursbok i den kristne dåpsopplæringen for foreldre, faddere, søndagsskoleledere og andre som står barnet nær.

Dette veiledningsheftet skal være en hjelp til å bruke boka. Her er det samlet bibeltekster, salmer, sanger og bønnetekster. Disse er ment å være til hjelp når man sammen med barna bruker heftet. Det er en forutsetning at det, både i hjemmet, i søndagsskolen og i f.eks barnehage er voksne som kan hjelpe barna å bruke boka. I veiledningsheftet er det forslag til bl.a praktiske oppgaver som forutsetter at barn og voksne er sammen om dem.

Jesu navnedag og Jesus i tempelet

Lukas 2. 21, 25, 27 - 28.

Da åtte dager var gått og han skulle omskjæres, fikk han navnet Jesus, det som engelen hadde nevnt før han ble unnfanget i mors liv.

I Jerusalem bodde det den gang en mann som hette Simeon; han var rettskaffen og gudfryktig, og ventet på tiden som skulle komme med trøst for Israel. Den Hellige Ånd var over ham. Nå kom han til tempelet, ledet av Ånden. Og da Jesu foreldre kom med barnet for å gjøre med ham som skikk var etter loven, tok Simeon barnet i sine armer og priste Gud.

Jesusa nammabeaivi ja Jesus tempelis

Lukas 2. 21, 25, 27 - 28

Gávccát beaivvi go son galggai birračuhppojuvvot, de son oaččui nama Jesus, nugo eñgel lei gohččon ovdal go son sahkani eatnis heggii.

Jerusalemis ásai dan áiggi olmmái gean namma lei Simmon; son lei vanhurskkis ja ipmilbalolaš ja vurddii Israela jeddehusa. Bassi Vuoignja lei su badjel. Vuoignja doalvvui su tempelii, ja go Jesusa vanhemat bođiiga sisa mánáin dahkan dihtii lága vieru mielde, de Simmon válldii máná sallasis, ja máinnui Ipmila.

HELLIG TRE-KONGERS DAG – LOAHPPÁŽAT

6. januar er datoen for Hellig tre-kongers dag.

Dagen er til minne om de tre vise menn og deres reise til Betlehem for å tilbe Jesusbarnet.

I Bibelen leser vi at de var vise menn som kunne tyde stjerner, men det står ikke hvor mange de var. De hadde sett en stjerne stige opp i Østen og da visste de at en ny konge var født. Denne kongen ville de tilbe, derfor kom de til Betlehem.

Da de fant Jesus, tilba de ham og ofret tre gaver til ham. De ofret gull, røkelse og myrra. Siden det var tre gaver, så tror vi at det var tre vise menn. Vi vet ikke hva de hette, men de blir kalt for Kaspar, Melchior og Balthasar.

Vismennene hyller Jesus

Matteus 2. 1-5 og 8-11.

Da Jesus var født i Betlehem i Judea, på den tid Herodes var konge, kom noen vismenn fra Østen til Jerusalem og spurte: ”Hvor er jødernes konge som nå er født? Vi så hans stjerne da den gikk opp ved morgengry, og er kommet for å hylle ham.”

Da kong Herodes hørte det, ble han meget urolig, og hele Jerusalem med ham. Han kalte sammen alle overprestene og folkets skriftlærde og spurte dem hvor Messias skulle fødes. ”I Betlehem i Judea,” svarte de, for slik er det skrevet hos profeten. Så sendte han dem til Betlehem og sa: ”Dra av sted og forhør dere nøye om dette barnet! Og når dere har funnet det, så meld fra til meg, for at også jeg kan komme og hylle det.”

Da de hadde hørt kongens ord, drog de av sted. Stjernen som de hadde sett gå opp, gikk foran dem, inntil den ble stående over stedet der barnet var. Da de så stjernen, ble de fylt av glede. De gikk inn i huset og fikk se barnet hos moren, Maria, og de falt på kne og hyllet det. Så åpnet de sine skrin og bar fram gaver til barnet: gull, røkelse og myrra.

Nuorta nástečilgeaddjit

Matteus 2. 1 - 5 ja 8 - 11.

Go Jesus lei rieđádan Betleheamas, Judeas, gonagasa Herodesa áiggi, de bohte muhtun viisát nuortan Jerusalemii ja jerre: ”Gos lea dat juvddalaččaid gonagas gii dál lea rieđádan? Dasgo mii oinniimet su násti badjáneamen iđitguksa áiggi ja leat bohtán gudnejahttit su.”

Go gonagas Herodes gulai dán, de son suorganii, ja oppa Jerusalem suinna. Son gohčui čeahkkái buot bajitbáhpaid ja álbmoga čálaoahppavaččaid ja jearai sis gos Messias galggai rieđádit. Sii vástidedje: Betleheamas, Judeas, dasgo ná lea čállojuvvon profehta girjái. Dasto son vuolggahii sin Betlehemii ja dajai: ”Mannet dal ja guorahallet dárkilit dán máná hárrái! Ja go lehpet gávdnan dan, de dieđihehket munnje, vai mun ge beasášin gudnejahttit su.” Go sii ledje gullan gonagasa sániid, de vulge. Násti man sii ledje oaidnán badjáneamen, manai sin ovddas, dassáži go bisánii dan báikki badjelii gos máná lei. Go sii oidne nástti, de illudedje sakka. Sii manne vissui ja oidne máná etniinis Márjjáin, ja sii luoitadedje ja gudnejahtte dan. De sii rahpe giissáideaset ja bukte skeaŋkkaid mánái: golliid, suovvasiid ja myrra.

Mål

Som kirke og menighet påligger det oss noen forpliktelser. Ved hver dåp blir menigheten forpliktet til, dvs foreldre, faddere og den øvrige menighet å be for det dømte barnet, lære barnet å be, hjelpe det til å bruke Guds Ord og Herrens nattverd slik at barnet kan bli hos Kristus når det vokser opp, likesom barnet ble forenet med Kristus i dåpen. Dette er et stort ansvar, ja, kirken kaller det et hellig ansvar.

Bokens tema er julen, den kristne julen.

Det er viktig å formidle til barna hvorfor vi feirer jul og at Jesu fødsel er julens viktigste budskap. Det er også viktig å formidle til barna hvorfor dette budskapet er så viktig. Engelen forkynte for gjeterne at en frelser var oss født. Det er en del av dåps- og trosopplæringen for barn og unge.

Innhold

Boken har julen som tema.

Sentralt i julen er juleevangeliets glade budskap om Jesu fødsel. Budskapet om at Gud sendte sin Sønn til jorden for å frelse oss, er den eneste grunnen til hvorfor vi feirer jul. Sammen med juleevangeliet, salme- og sangtekster og bønn formidles dette budskapet til barna.

Metode

Dåps- og trosopplæring skjer både privat og i offentlig regi.

Boken som læremiddel tenkes brukt på flere arenaer. Det kan brukes både i hjemmet, søndagsskolen/ kristent barnearbeid og i barnehage/skole.

Bibeltekster, salmer, sanger og bønner skal være til inspirasjon i arbeidet.

Det er knyttet praktiske oppgaver til læremiddelet. Den (kanskje) største oppgaven er å lage en julekrybbe. Inspirasjonskilde er bl.a juleevangeliet og endel salmer/ sanger som direkte omhandler krybben.

Utenom dette er det forslag til aktiviteter som lett kan gjennomføres, uansett arena.

Vel så viktig som fellesskapet i det offentlige rom, er fellesskapet i familiene der barn og foreldre er sammen om dette.

Til foreldrene, fadderne, søndagsskoleledere og andre**Adventstida**

Advent betyr «*Herrens komme*».
Tiden frem mot jul er ventetid, vi forbereder oss på Herrens komme.
«Se, din konge kommer til deg» Sak. 9.9.

Markering av de fire adventssøndagene.
Første søndag i advent er kirkens nyttårsdag. Et nytt kirkeår begynner. Til kirkeåret er det knyttet flere begivenheter og høytider, bl. a adventstida og julen.

Adventstidas farge er *fiolett*. Den symboliserer *ettertanke og forberedelse*.
Adventskrans eller adventslysestake med fiolette lys.
Kirken bruker stort sett hvite lys fordi den hvite fargen betyr *lys, glede og renhet*.
Kirkens søndager er festdager til minne om Jesu oppstandelse.

Til samtale

- * hva advent betyr
- * antall søndager i adventen
- * kirkens nyttårsdag, det nye kirkeåret
- * bruk av farger,
 - i hjemmet, barnehage og skole
 - i kirken
- * Sak. 9.9. Les f. eks Sakarias 9.9 i det Gamle Testamentet

Julen

Julaften og Juledagene (1. og 2. juledag).

Julen feires til minne om Jesu fødsel. Julens glade budskap er at « En frelser er oss født». Gud kom til jorden og ble menneske i sin sønn Jesus Kristus: *Men i tidens fylde sendte Gud sin Sønn, født av en kvinne og født under loven.* (Gal. 4.4).
Han var også sann Gud: *Vi vet at Guds Sønn er kommet, og han har gitt oss forstand så vi kjenner Den Sanne. Og vi er i ham, Den Sanne, vi som er i hans Sønn, Jesus Kristus. Han er den sanne Gud og det evige liv.* (1. Joh: 5.20).
Det sanne lys, som lyser for hvert menneske, kom nå til verden. (Joh. 1.9).

Gud skaper troen i vårt hjerte ved Den Hellige Ånd og vi får den sanne og levende tro som griper Kristus. *Alle som tok imot ham, dem gav han rett til å bli Guds barn - de som tror på hans navn. De er ikke født av kjøtt og blod, ikke ved menneskers vilje og ikke ved manns vilje, men av Gud* (Joh. 1. 12-13).

Juleevangeliet

Lukas 2. 1-16.

Det skjedde i de dager at det gikk ut befaling fra keiser Augustus om at hele verden skulle innskrives i manntall. Denne første innskrivning ble holdt mens Kvirinius var landshøvding i Syria. Og alle drog av sted for å la seg innskrive, hver til sin by. Josef drog da fra byen Nasaret i Galilea opp til Judea, til Davids by Betlehem, siden han var av Davids hus og ætt, for å la seg innskrive sammen med Maria, sin trolovede, som ventet barn. Og mens de var der, kom tiden da hun skulle føde, og hun fødte sin sønn, den førstefødte, svøpte ham og la ham i en krybbe. For det var ikke plass til dem i herberget. Det var noen gjeterer der i nærheten som var ute og holdt nattevakt over sauene sine. Med ett stod en Herrens engel foran dem, og Herrens herlighet lyste om dem. De ble meget forferdet. Men engelen sa til dem: «Frykt ikke! Jeg kommer til dere med bud om en stor glede, en glede for hele folket. I dag er det født dere en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe.»

Med ett var engelen omgitt av en himmelsk hærskare, som lovpriste Gud og sang: «Ære være Gud i det høyeste og fred på jorden blant mennesker som har Guds velbehag!» Da englene hadde forlatt dem og vendt tilbake til himmelen, sa gjeterne til hverandre: «La oss gå inn til Betlehem for å se dette som har hendt, og som Herren har kunngjort oss.»

Og de skyndte seg av sted og fant Maria og Josef, og det lille barnet som lå i krybben.

Juovlaevangelium

Lukas 2. 1 - 16.

Daid beivviid bodii gohččun keaisár Augustusis ahte oppa máilbmi galggai čálihuuvot olmmošlohkui. Dat lei vuosttaš čáliheapmi, ja dat dáhpáhuvai go Kvirinius lei Syria eananhearrá. Buohkat vulge čálihit iežaset, iešguhtege gávpogasas. Jovsset vulggii dalle Nasaret gávpogis bajás Judeái, Dávveda gávpogii Betlehemii, go son lei Dávveda sogas ja nális, čálihit iežas oktan Márjjáin, gii lei lohpiduvvon sutnje áhkán ja gii lei máná vuostái.

Go soai leigga doppe, de dievai áigi go son galggai riegádahttit, ja son riegádahtii bárt-nis, vuosttašriegádeaddji, giesai su ja bijai su krubbái, dasgo sudnuide ii lean idjasádjji. Dán guovllus ledje sávzageahččit guođoheamen sávzaealuset ihkku. Fáhkkestaga čuoččui Hearrá engel sin ovddas, ja Hearrá hearvásvuohta báittii sin birra. Sii suorganedje sakka. Muhto engel celkkii sidjiide: «Allet bala! Mun muitalan didjiide stuora illusága, mii šaddá illun oppa álbmogii: Didjiide lea odne riegádan beasti Dávveda gávpogis; son lea Kristus, Hearrá. Ja dát lea didjiide mearkan: Dii gávdnabehtet máná mii lea gissojuvvon ja veallámin kruppás.» Ja fáhkkestaga lei engela luhtte almmálaš veahka, mii máinnui Ipmila ja lávllui: «Gudni lehkos Ipmilii allagasas ja ráfi eatnama alde olbmuide geaid Ipmil árpmiha!» Go engelat ledje guođđán sin ja máhccan albmái, de guođoheaddjit dadje guhtet guoibmáseaset: «Vulgot dal Betlehemii geahččat dan mii lea dáhpáhuvan, ja man Hearrá lea almmuhan midjiide.» Ja sii doapmaledje dohko ja gávdne Márjjá ja Jovsseha ja unna mánáža mii lei veallámin kruppás.

Okt` mánná Betleheimmis lea Máidnot Hearrá nr 139.

1. Okt` mánná Betleheimmis lea
dál riegdán,
dás illuda Jerusalem.
Hálleluja, hálleluja!

2. De geafes nieida čohkkámin
lei stálgá sis,
ja riegdáhtii gonagas`.
Hálleluja, hálleluja!

3. Son kruppá sisa bijai su,
dan almmálaš
gean birra lávlo engelat.
Hálleluja, hálleluja.

4. De nuortan bohte viisásat,
dat visásat,
geat Ipmil giite sakka rat.
Hálleluja, hálleluja!

5. Sii oaffarušše golláža
ja suovvasa
ja myrrá gudnin Jesusii.
Hálleluja, hálleluja!

6. Min oačči Jesus gárvodii
dál badjelii
ja šattai vielljan midjiide.
Hálleluja, hálleluja!

Maria budskapsdag

Som en innledning til juleevangeliet.
Les Lukas 1, 26 - 38.

7. Min heahti lea dál vuotojun,
go midjiide
lea Beasti odne riegdán.
Hálleluja, hálleluja!

8. Mii Ipmil mánnán šattaimet
fas ođđasis,
mii illu-juovllaid doallat dál.
Hálleluja, hálleluja!

9. Dál engeliiguin giitit mii
min áhččamet,
gii Bártnis, Beastin vuolggahii.
Hálleluja, hálleluja!

10. Dál giittus lehkos Ipmilii!
Hálleluja!
Ja ráfi lehkos eatnamii!
Hálleluja, hálleluja!

11. Du agálaččat giitit mii,
min Beastámet
ja ráhkis, láđis vielljamet!
Hálleluja, hálleluja!

Det er viktig å formidle at Jesus i sin guddommelige natur er født av Faderen fra evighet. *Du er min Sønn, jeg har født deg idag.* (Salme 2.7.)
Men den menneskelige naturen har han fra sin mor Maria. (Les Gal. 4.4).

Og vi feirer jul fordi at Jesus kom til jorden som sann Gud og sant menneske for å frelse oss mennesker, og forlike oss med Gud igjen etter at vi hadde tapt uskyldighetsstanden i og ved Adams fall i paradiset.

Andre dager i juletiden er bl. a Jesu navnedag (1. nyttårsdag)
og Hellig tre-kongers dag (6. januar).

Kirkens farger i juletiden er *hvitt og rødt*. Det hvite forteller om den mildheten og kjærligheten som Jesus kom til jorden med.
Hvitt står for *lys, glede og renhet*.
Rødt brukes 2. juledag. Fargen symboliserer *blod*. Dagen kalles også for Stefanusdagen, fargen markerer at Stefanus ble drept fordi han var en kristen, (Ap. gj. 7, 54-60.)

Til samtale

- * jul, en stor kristen høytid
- * hvorfor julen feires
- * Stefanus, les Apostl. gjern. kap 7, 54-60
- * juledagene
- * hva som hendte på Jesu navnedag
- * hva som hendte på Hellig tre-kongers dag
- * bruk av farger
- i hjemmet
- i kirken

AKTIVITETER I ADVENTSTIDA:

1. søndag i advent:

- * Det første lys tenes.
- * 1. vers av adventssalmen synges.

Nå tenner vi det første lys,
alene må det stå.
Vi venter på det lille barn
som i en krybbe lå.

Dál čahkkehat mii gintala.
Dat lea juo buollimin
Mii vuordit iluin Jesusa.
Lea deike boahhtimin.

- * Syng Hosianna-hymnen

Norsk: NoS 867
Samisk: Máidnut Hearrá nr 72

- * Kveldsbønn

Denne bønnen kan f. eks benyttes.

Jesus, du er glad i meg,
derfor vil jeg be til deg.
Takk for dagen som er over,
vær hos alle når vi sover.
Hjelp hvert barn på denne jord,
søsken, venner, far og mor.

Tekst: Eyvind Skeie.

Sálbmagirji 93:1.
Boađe ieš mu lusa dál,
Jesus, dasgo duššefal
du mun álo váinnuhan,
ráhkis sieluustiban.

Fritt oversatt:
Jesus, kom du selv til meg,
fordi jeg
alltid lenges etter deg,
du, min sjelevenn.

Salmen finnes i Landstads Salmebok, 1970

Kveldsbønnene brukes helst i hjemmet. Kan godt være en del av søndagsskolens og barnehagens opplæring.

Julelys

Tekst: Idar Reinås
Melodi: Gudrun Botnmark.
Arr.: Karoline Leiros Pettersen

Gud vær velkommen til vår jord
du store, høye julegjest!
Du kommer til oss hvor vi bor
og steller til en julefest.

Med lys og håp i mørke natt
du tenner glede i vårt sinn
et livets budskap himmelskatt
som går i hjertedypet inn.

En himmel blå, med stjernevæll,
et bud om salig julefred,
- i sjel og sinn en julekveld
hvor Jesus Kristus hører med.

Å, lysets gjest, vi takker deg
for jul i sjel og sinn hos oss,

NoS 29:

Et barn er født i Betlehem

1. Et barn er født i Betlehem,
i Betlehem.
Nå gleder seg Jerusalem.
Halleluja, halleluja!

2. En fattig jomfru satt i lønn,
hun satt i lønn,
og fødte himlens kongesønn.
Halleluja, halleluja!

3. Hun la ham i et krybberom,
et krybberom.
Guds engler sang med fryd derom.
Halleluja, halleluja!

4. Men okse der og asen stod,
og asen stod,
og så den Gud og Herre god.
Halleluja, halleluja!

5. Fra Saba kom de konger tre,
de konger tre.
Gull, røkels, myrra ofret de.
Halleluja, halleluja!

for håp og tro for himmelvei,
all uro redsel, angst til tross.

Så la oss feire julens fest
med glede, sang og klippetetro
på Jesus Krist, vår himmelgjest
som i vårt hjerte vil ta bo.

6. Nå all vår nød og sorg er bøtt,
vår sorg er bøtt,
oss er i dag en Frelser født!
Halleluja, halleluja!

7. Han selv som er Guds eget Ord,
Guds eget Ord,
han kom i kjød og ble vår bror.
Halleluja, halleluja!

8. Guds kjære barn vi ble på ny,
vi ble på ny,
skal holde jul i himmelby.
Halleluja, halleluja!

9. Lov, takk og pris i evighet,
i evighet,
den hellige Treenighet!
Halleluja, halleluja!

Hosianna-hymnen

NoS 867
Tekst: Matt. 21.9.
Melodi: Egil Hovland

Hosianna, Davids sønn!
Velsignet være han som kommer,
i Herrens navn.
Hosianna i det høye!

Máidnot Hearrá nr 72
Tekst: Matt.21.9.
Melodi: G.J. Vogler.
Oversettelse: Pekka Lukkari.

Hosianna, Dávveda Bárdni,
giitojun lehkos son!
Giitojun Dávveda Bárdni,
guhte boahotá Hearrá nammii!
Hosianna, Hosianna,
Hosianna, Hosianna!
Giitojun Dávveda Bárdni,
guhte boahotá Hearrá nammii!

Plakattekst:
Tekst: Eyvind Skeie.

Jesus, du er glad i meg,
derfor vil jeg be til deg.
Takk for dagen som er over,
vær hos alle når vi sover.
Hjelp hvert barn på denne jord,
søsken, venner, far og mor.

Fader Vår / Áhčči Min -
Herrens velsignelse / Hearrá buressivdnádus

Den gamle varianten av Fader Vår / Áhčči Min anbefales brukt!

Brukes i adventstida.

2. søndag i advent:

- * Det andre lys tennes.
- * 2. vers av adventssalmen synges.

Nå tenner vi det andre lys,
da kan vi bedre se.
Vi venter på at Gud, vår far,
vil gi sin sønn hit ned.

Dál buollá nubbi ginttal mis
ja čuovga lassána.
Lea Jesus deike vuordagis,
dat boddu lahkana.

- * Syng fra NoS nr 427 ”Jeg er liten, men jeg vil”
Tekst: Anna Jonassen. Melodi: Oscar Ahnfeldt

1. Jeg er liten, men jeg vil
alltid høre Jesus til,
han som hører meg
og ser når jeg ber.

2. Jeg vil gjerne være snill,
får det ofte ikke til.
Når jeg har bedrøvet deg,
tilgi meg!

3. Jesus, du som er så god,
gav for meg ditt liv og blod,
la meg alltid ha deg kjær.
Din jeg er.

Samisk oversettelse: ukjent
Mun lean unni
1. Mun lean unni, muhto mun
dáhtun gullat Jesusii.
Son mu gullá, oaidná maid,
Rohkos sis'.

- * Kveldsbønn.
- Samme bønn som på 1. søndag med tekst av Eyvind Skeie.
- Samisk bønn.

Mii giitit adveanttas
ja juovlaáiggis.
Leage álo minguin, Jesus,
ja veahket min váldit
vuostá juovllaid,
du ávvudanáiggi.

Fritt oversatt:
Vi takker for advents-
og juletid.
Jesus, vær du alltid med oss,
hjelp oss til å feire jula
til din ære

Kveldsbønnene brukes kanskje helst i hjemmet. Kan godt være en del av søndagsskolens og barnehagens opplæring.

3. søndag i advent:

- * Det tredje lys tennes.
- * 3. vers av adventssalmen synges.

Nå tenner vi det tredje lys,
det er et hellig tall.
Vi venter på at kongen vår
skal fødes i en stall.

Dál buollá goalmát ginttal mis
ja biras čuvvgoda.
O fargga mis lea gonagas,
gii stállas riegiáda.

- * Syng fra NoS nr 427 ”Jeg er liten, men jeg vil”

- * Kveldsbønn

Denne bønnen kan f. eks benyttes.

Jesus, du er glad i meg,
derfor vil jeg be til deg.
Takk for dagen som er over,
vær hos alle når vi sover.
Hjelp hvert barn på denne jord,
søsken, venner, far og mor.

Tekst: Eyvind Skeie

Boađe ieš mu lusa dál,
Jesus, dasgo duššefal
du mun álo váinnuhan,
ráhkis sieluustiban.

Fra Sálbmagirji 93:1..

Fritt oversatt:

Jesus, kom du selv til meg
fordi jeg
alltid lenges etter deg,
du, min sjelevenn

Salmen finnes i Landstads Salmebok, 1970

- * Kveldsbønn
Samme bønn som på 1. søndag i advent eller bønner som barnet kan.

Deilig er den himmel blå

NoS nr 93

Tekst: N.F.S. Grundtvig Melodi: Jacob Gerhard Meidell

1. Deilig er den himmel blå,
lyst det er å se derpå,
hvor de gylne stjerner blinker,
hvor de smiler, hvor de vinker
/: oss fra jorden opp til seg. :/

2. Det var midt i julenatt,
hver en stjerne glimtet matt,
da med ett der ble å skue
en så klar på himlens bue
/: som en liten stjernesol. :/

3. Når den stjerne lys og blid
lot seg se ved midnatts tid,
var det varslet i Guds rike
at en konge uten like
/: skulle fødes på vår jord. :/

4. Vise menn fra Østerland
drog i verden ut på stand,
for den konge å opplete,
for den konge å tilbede,
/: som var født i samme stund. :/

Čáppis alit albmi lea

Tekst: N.F.S. Grundtvig

Melodi: Jacob Gerhard Meidell

Oversettelse: Hætta, Friis

Fra Máidnut Hearrá nr 19.

1. Čáppis alit albmi lea,
hávski dasa geahččat lea,
mo dat šelges násttit báitet,
mo dat modjájit ja sevvat,
/: almmi guvlui bajás min :/

2. Juovla-ija badjánii
násti dovle almmiide.
mii hui čuovgat lei ja šalgalat
ja lei čáppis olbmui geahččat
/: oppa almmi čuvгии dat :/

5. De ham fant i Davids hjem,
de ham fant i Betlehem
uten spir og kongekrone,
der kun satt en fattig kone,
/: vugget barnet i sitt skjød. :/

6. Stjernen ledet vise menn
til den Herre Kristus hen;
vi har og en ledestjerne,
og når vi den følger gjerne,
/: kommer vi til Jesus Krist. :/

7. Denne stjerne lys og mild,
som kan aldri lede vill,
er hans guddoms ord det klare,
som han lot oss åpenbare
/: til å lyse for vår fot. :/

3. Celkojuvvon dovle lei,
goas dat násti badjáneaš,
de buot olbmuid lonisteadđji,
buohkaid gonagas ja beasti
/: galgá dalle riegiádit :/

4. Násti viisáid oahpistii
Jesus lusa Kananii.
Min maid oahpis čuvges násti,
go dan čuovvut, de mii boahtit
/: Jesus lusa eallimii :/

5. Dat min čuvges násti mii
boasttu geidnui oahpis ii,
lea min Ipmil bassi sátni,
maid min ovdii bijai Bárdni
/: vai dat albmái oahpis min :/

Vers 4 og 5 (norsk) mangler i den samiske versjonen.

Brukes til oppgaven med å lage julekrybbe.

Tenn lys!

Tekst: Eyvind Skeie
Melodi: Sigvald Tveit

1. Tenn lys!
Et lys skal brenne
for denne lile jord,
den blanke himmelstjerne
der vi og alle bor.
Må alle dele håpet
så gode ting kan skje.
Må jord og himmel møtes.
Et lys er tent for det.

2. Tenn lys!
To lys skal skinne
for kjærlighet og tro,
for dem som viser omsorg
og alltid bygger bro.
Må fanger få sin frihet
og flyktninger et hjem,
tenn lys for dem som gråter
og for dem som trøster dem.

3. Tenn lys!
Tre lys skal flamme
for alle som må slåss
for rettferd og for frihet.
De trenger hjelp fra oss.
Må ingen miste motet
før alle folk er ett.
Tenn lys for dem som kjemper
for frihet og for rett.

4. Tenn lys!
Nå stråler alle
de fire lys for ham
som elsker alt som lever,
hver løve og hvert lam.
Tenn lys for himmelkongen
som gjeterflokken så!
Nå møtes jord og himmel
i barnet, lagt på strå!

Hentet fra heftet « Julevandring » av Anne-Ruth Jangaard og Marit Bøe.

Brukes som adventssang.

4. søndag i advent:

- * Det fjerde lys tennes.
- * Fjerde vers av adventssalmen synges.

Nå tenner vi det fjerde lys,
og natten blir til dag.
Nå venter vi på Frelseren
for alle folkeslag.

- * Syng Hosianna-hymnen. Norsk: NoS 867
Samisk: Máidnut Hearrá nr 72

- * Kveldsbønn

Denne bønnen kan f. eks benyttes.

Jesus, du er glad i meg,
derfor vil jeg be til deg.
Takk for dagen som er over,
vær hos alle når vi sover.
Hjelp hvert barn på denne jord,
søsken, venner, far og mor.

Tekst: Eyvind Skeie.

- Samisk bønn.

Mii giitit adveanttas
ja juovlaáiggis.
Leage álo minguin, Jesus,
ja veahket min váldit
vuostá juovllaid,
du ávvudanáiggi.

Dál buollá njealját ginttal mis
ja juovllat lahkanit.
Lea Jesus deike vuordagis
min buohkaid Ionistit.

Fritt oversatt:

Vi takker for advents-
og juletid.
Jesus, vær du alltid med oss,
hjelp oss til å feire jula
til din ære

- * Kveldsbønn. Samme bønn som på 1. søndag i advent eller andre bønner som barnet kan.

* **Salmer, sanger og bønnetekster som kan brukes i advents- og juletiden;**

Advent:

- <i>Tenn lys!</i>	Finnes kun på norsk.
- <i>Josef ja Márjá (Josef og Maria).</i>	Finnes kun på samisk.
- <i>Deilig er den himmel blå / Čáppis alit albmi lea.</i>	Finnes på norsk og samisk.
- <i>Hosianna, Davids sønn / Hosianna, Dávveda Bárdni</i>	Finnes på norsk og samisk.

Jul:

- <i>Et barn er født i Betlehem / Okt` mánná Betleheimmis lea.</i>	Finnes på norsk og samisk.
- <i>Deilig er den himmel blå / Čáppis alit albmi lea.</i>	Finnes på norsk og samisk.
- <i>Juovlaidja.</i>	Finnes på samisk og norsk.
- <i>Jeg er liten, men jeg vil.</i>	Finnes på samisk og 1.vers på norsk.
- <i>En krybbe var vuggen.</i>	Finnes kun på norsk.
- <i>Julelys.</i>	Finnes kun på norsk.
- <i>Juovla-rohkosat (julebønner)</i>	Finnes på samisk og norsk

* Andre aktiviteter i adventstida (Passer både i hjemmet, søndagsskolen, barnehage og skole)

- Lage julekrybbe.
- Lage julekort.
- Lage julepynt.
- Lage julekalender.
- Pepperkakebaking - der det passer inn.

* Lysmesse. Barn bør oppmuntres til å delta på lysmesse. Barna og foreldrene sammen på lysmesse. Fellesskap og samhörighet med hverandre.

Jeg er liten, men jeg vil

Nos nr 427
Tekst: Anna Jonassen
Melodi: Oscar Ahnfelt

1. Jeg er liten, men jeg vil
alltid høre Jesus til,
han som hører meg
og ser når jeg ber.

3. Jesus, du som er så god,
gav for meg ditt liv og blod,
la meg alltid ha deg kjær.
Din jeg er.

2. Jeg vil gjerne være snill,
får det ofte ikke til.
Når jeg har bedrøvet deg,
tilgi meg!

Samisk oversettelse: ukjent
Mun lean unni
1. Mun lean unni, muhto mun
dáhtun gullat Jesusii.
Son mu gullá, oaidná maid,
Rohkos sis'.

Salmen er tenkt brukt både som sang og bønn.

NoS nr 64 - En krybbe var vuggen
Tekst: Vers 1: Amerikansk. Oversatt av: Agnes Landmark.
Vers 2-3: Eyvind Skeie.
Melodi: William J. Kirkpatrick.

1. En krybbe var vuggen som ventet ham her,
det lille barn Jesus, vår Frelser så kjær.
Men stjernene lyste helt inn der han lå,
det lille barn Jesus, på leiet av strå.

2. Så enkelt og stille kom Gud til vår jord.
Så høyt er jeg elsket av Jesus, min bror.
Han kom fra Guds himmel, Gud selv var han lik,
men Jesus ble fattig, og jeg er blitt rik.

3. Fra krybben til korset gikk veien for deg,
slik åpnet du porten til himlen for meg.
Velsign oss, vær med oss, gi lys på vår vei,
så alle kan samles i himlen hos deg!

Josef ja Márjá

Tekst: Ellen-Sylvia Blind
Melodi: Per Göran Blind

1 Josef ja Márjá johttaiga Násareas.
Betlehemii galggaiga vuordin dilis.	7 Šerres nástti áicájit dalanaga,
mii sin vuolgá oahpistit máná lusa.
2 Márjái áigi lahkaniid riegádahttit.
Luoitaleigga návehii máná vuordit.	8 Stuora joavku máinnodii Ipmil Áhči,
alla jienain lávllodii sutnje gudni.
3 Jesusmánná riegádii gefodagas.
Danin gietkka sugadii šibit stálgas.	9 Hearrá Jesus riegádii Eatnam' ala.
Buhtis varas golggahii biinnu čađa.
4 Guokte geafes váhnema illudeigga.
Vuohtodeigga gietkama, giitaleigga.	10 Ipmil ráhkisvuodastis Bártneis sáddii,
cealkemeahtun árpmustis sieluid besttii.
5 Ihkku sávza báimmanat oainnu oidne.
Illusága engelat sidjiid bukte.	11 Dál ii dárbbas oktage olmmoš duššat.
Ige máksit maidege aivve oskut.
6 Otne beasti riegádii Betlehemas.
Nu mo profet einnostii,
veallá kruppás.	

Teksten finnes i boka "Sogas sohkiid" av Ellen-Sylvia Blind, Jár'galæd'dji ÅS 1984.

Salmens innhold er juleevangeliet.

Tenkes brukt som utgangspunkt for bl.a konkret oppgave med å lage julekrybbe.

Kort sammendrag på norsk av Gudmund Johnsen.

v 1-2

Josef og Maria dro fra Nasaret til Betlehem.

De fikk husrom i en stall.

v 3-4

Jesusbarnet ble født i fattige kår i stallen.

Foreldrene frydet seg og takket Gud.

v 5-8

Englene forkynte julebudskapet til hyrdene.

Frelseren ble født og lagt i en krybbe, i

Betlehem, slik profeten spådde.

Stjernen lyste og viste vei til det lille barnet.

En himmelsk hærske sang og lovpriste

Gud Fader.

v 9-11

Herren Jesus kom til jorden. I sin store
kjærlighet og ubeskrivelige nåde sendte
Gud sin sønn hit som verdens frelser. Han
frelste oss med sitt dyrebare blod.

Ingen behøver å gå fortapt.

Alt er betalt, vi skal tro det.

JULEKRYBBE

I dåpsopplæringsmaterialet «**Fra advent til hellig tre-kongers dag**» er julekrybben tenkt som en hovedoppgave. Å lage en julekrybbe må tilpasses de ulike arena. En julekrybbe i f. eks kirken må ha en annen dimensjon enn en julekrybbe i stua hjemme. Men innholdsmessig trenger det ikke være store forskjellen. Å lage en slik krybbe kan være en fin førjulsaktivitet for både barn og kanskje særlig for voksne. På den måten kan det gamle, men gode budskapet på ny bli levendegjort for oss.

Hva skal så være med i en julekrybbe?

Vi må ha med den hellige familie, englene, vismennene, gjeterne og noen dyr. Kanskje vil vi ha med noe landskap, f. eks palmetrær o.l som en ramme rundt stallen. Selvfølgelig må stallen være med, det samme må krybben og noe strå. Stjernen må vi heller ikke glemme. Hvordan fremstille kong Herodes? Vurdér om kong Herodes skal være med.

Før vi i setter igang, så er det lurt å snakke litt om innholdet i krybben. Det er jo ikke sikkert at alle kjenner så godt til juleevangeliets innhold, andre husker kanskje ikke hele innholdet. Slik sett kan det da være en fordel å bli kjent med det på ny.

Før man tar fatt på oppgaven med å lage de ulike figurene kan det være lurt om man forteller en historie knyttet til figuren, man kan bruke salmer og sanger o.l for å inspirere/få den kreative siden i sving.

Når det er flere barn samlet så kan man kanskje fordele oppgavene noe. Alle kan jo ikke gjøre det samme.

Flg. salmer / sanger foreslås brukt som inspirasjon til arbeidet med julekrybben;

- Deilig er den himmel blå / Čáppis alit albmi lea

- Josef ja Márjá / Josef og Maria

- Et barn er født i Betlehem / Okt` mánná Betleheimmis lea

- Juovlaidja / Julenatt

Juovlaidja / Julenatt

Tekst: Stina Gaup-Westerlund

Norsk oversettelse: Gudmund Johnsen.

Guokte geafes olbmui bođiiga
Betlehema gávpugii.
Eaba ožžon idjasaji
mátkeviesuide.

To arme, slitne mennesker som
kom til byen Betlehem.
Fikk ikke ly og hvilested
i herbergene der.

Juovlaija, basseija
máná dalle riegádii
Stálle siste oalgakruppás
máná lažus lei.

Julenatt, en hellig natt
barnet fødtes da den gang.
I stallen, krybben der på strå
det lille barnet lå.

Juovlaija, basseija
sávzageahččit vulge maid.
Betlehema stállii manne
ilus ávvudit!

Julenatt, en hellig natt
da også hyrdene dro dit.
Til stallen der i Betlehem
for glad å hylle ham!

Girkes násti viisáid doalvvui
gudnejahttit mánáža.
Engeljoavku almmis lávllui.
Gudni Ipmilii!

Stjernen ledet vise menn
det lille barn å hylle.
Den himmelske hærs karen sang.
Deg være ære Gud!

Juovla-basiid, juovla-basiid
gintalaččat bullet mis.
Mii maid giitit Ipmil Áhči
divrras skeaŋkkastis.

Hellig jul, du hellig jul
lysene vi tenner da.
Vi takker også Gud vår Far
for gaven dyrebar.

1. Den samiske teksten er skrevet etter gjeldende nordsamisk rettskrivning.

2. Melodien er tilpasset den norske oversettelsen ved at det er lagt til en «hjelpetone», satt i parentes. Nødvendig for noen av versene. Utført av Geir Arne Solum, sokneprest i Skånland, som også har skrevet ned tonebildet.

JUOVLAROHKOSAT - JULEBØNNER

Giittus, almmálaš Áhčči, juovllain.
Daga min juovllain ilolaš ávvudeami.
Divtte min dovdat ahte bárdnát Jesus
lea minguin.

Fritt oversatt
Himmelske Far, takk for julen.
Gjør vår jul til en gledens fest.
La oss kjenne at din sønn Jesus
er med oss.

Juovllaid šearratvuohtha
čuovgá buohkaide.
Jesus seibmii lean mun
otne boahtime.

Fritt oversatt
Julens renhet
skinner på alle.
Til Jesu krybbe
kommer jeg idag

Oppa váimmus dáhtun
juovllaid ávvudit.
Oppa olmmošgoddái
ráfi doavvuhit.

Av hele mitt hjerte ønsker jeg
å feire julen.
Til hele menneskeheten
ønsker jeg fred.

Du giittán, ráhkis Ipmilan,
ilolaš juovlaáiggis.
Jesusa otne muittašan,
giitosat dänge beaivvis.

Kjære Gud, jeg takker deg
for den glade juletid.
Jesus idag jeg minnes
takke også for denne dag.

(Bønnene er hentet fra *Ruovttuid Rohkosgirji*. Utgitt av Ohcejoga Gielddagirjerádju)